

ZGODOVINA POBRATENJA OBČIN VICCHIO IN TOLMIN

Pred tridesetimi leti ...

Zdi se, da smo v času pred tridesetimi leti živeli v drugačnem svetu. Meja s sosednjo Italijo, za katero danes pravimo, da je več ni, je takrat izrazito zaznamovala življenje ljudi na obeh straneh. Čeprav pogosto mislimo drugače, v tistih časih tudi v Italiji življenje ni bilo lahko, ozračje mirnega sožitja je namreč zastrupljala teroristična organizacija Rdeče brigade. Morda je bil prav to vzgib, ki je na italijanski strani povzročil zanimanje za svet »onkraj vzhodne meje«. Jugoslavija je za Italijo predstavljala drugačno politično in družbenoekonomsko realnost, a kljub temu so se že v sedemdesetih letih prejšnjega stoletja porodile zamisli o povezovanju na nižji, nedržavni ravni, kjer je sodelovanje lahko bolj »oprijemljivo«.

Prvi koraki ...

Iz dokumentov je razvidno, da je Občina Vicchio že leta 1978 preko našega veleposlaništva v Rimu zaprosila za pomoč pri iskanju občine, ki bi bila pripravljena sprejeti roko prijateljstva. Trajalo je dolgo, a naši prijatelji iz Vicchia so odgovor vendarle dočakali. Dopis, s katerim je Stanko Kovačič, takratni predsednik skupščine Občine Tolmin, odgovoril na željo po pobratenu, nosi datum 7. julij 1980.

Prvi srečanja ...

Že septembra istega leta se je delegacija iz Tolmina v sestavi Stanko Kovačič (predsednik skupščine Občine Tolmin), Lucijan Rejec (predsednik Izvršnega sveta) in Evgen Golja odpravila na obisk v Vicchio.

Prvo srečanje spremlja zanimiva anekdota, ki kaže na to, da smo si bili kljub geografski bližini relativno daleč. Gostitelji, ki so svojo vlogo želeli korektno opraviti, so ob prvem obisku zagotovili celo prevajalca, a so na svoje veliko začudenje in hkrati veselje kmalu ugotovili, da prevajalec iz srbohrvaščine ne bo pravi in da ga pravzaprav sploh ne potrebujejo.

Kmalu zatem so obisk vrnil tudi Italijani. 6. oktobra 1980 je iz Vicchia na obisk v Tolmin prišla delegacija, ki jo je vodil župan Roberto Berti.

Podpis Listine o pobratenu ...

Oba obiska in vsi pogovori so že kmalu obrodili konkretne sadove. 6. marca 1981 je bila v VicchIU namreč podpisana Listina o pobratenu občin Vicchio in Tolmin. Kot pečat sklenjenega prijateljstva je bila na mestnem trgu v VicchIU posajena mlada sadika slovenske lipe. Drevo, ki je simbol stabilnosti, življenja, trdnosti in rasti, je tako posebilo želje obeh strani, ki jih je Roberto Berti, takratni župan Vicchia, strnil v naslednjo misel: »Sia questo patto un legame duraturo e inscindibile negli anni a venire fra la nostra gente,« kar bi lahko prevedli kot »Naj bo ta dogovor v letih, ki prihajajo, trajna in nerazdružljiva vez med našimi ljudmi.« Kmalu za tem, 25. aprila 1981, je delegacija iz Vicchia vrnila obisk in pred tolminsko Knjižnico Cirila Kosmača posadila mladi bor, ki je še danes živo obeležje sklenjenega prijateljstva. Obe drevesi sta z rastjo in krepitvijo v minulih letih simbolično sledili vedno tesnejšim stikom med občinama.

Od besed k dejanjem ...

Pravno-formalno sklenjeno prijateljstvo in njegovo simbolno obeležje s posaditvijo obeh dreves pa nista bila glavna smotra vzpostavljenih stikov. Predstavniki obeh občin so sodelovanje želeli vzpostaviti na ravni dela organizacij in življenja občanov. Podpis listine o pobratenu je temu na stežaj odprl vrata. V letih, ki so sledila, se je vršila pestra izmenjava predvsem na področju kulture z nastopi pevskih zborov in slikarskimi razstavami. Stike so obeleževale tudi vsakoletne predstavitve na sejmju obrti v VicchIU, sodelovanje pa je bilo vzpostavljeno tudi na področju športa, predvsem preko nogometišev.

V dobrem in slabem ...

V devetdesetih letih, ko so se nekdanje jugoslovanske republike morale soočati z vojno in grozovitim genocidom, je Slovenija mnogim, ki so morali svoje domove zapusti zaradi grozot vojne, predstavljala najbližjo oazo miru. Veliko se jih je zateklo tudi v Tolmin.

Sočutje so ob tragični usodi številnih nedolžnih žrtev pokazali tudi naši prijatelji iz Vicchia. Roberto Autelitano, Vinicio Cecchini, župan Alessandro Bolognesi in drugi so v letih 1993 in 1994 preko akcij, poimenovanih »Potovanja solidarnosti«, v Tolmin dostavljali pomoč, ki so jo za begunce iz nekdanjih republik Jugoslavije zbirali vsi prebivalci Vicchia. Prebivalci občine Vicchio so s tem dokazali, da prijateljem stojijo ob strani tudi v težkih trenutkih, za kar smo jim v imenu vseh, ki so bili njihove pomoči neposredno deležni, še vedno hvaležni.

Ko se je situacija na območju zahodnega Balkana stabilizirala, je v ospredje ponovno prišlo sodelovanje na prijetnejših področjih življenja in dela. Pobrateni občini sta med drugim kot partnerici v drugi polovici leta 1998 vstopili v mednarodni projekt Genius Loci, katerega osnovni namen je promocija rojstnih krajev pomembnih umetnikov. Tolminska občina je imela le tri dni časa, da se odloči glede pobude Roberta Autelitana in pripravi potrebno dokumentacijo. Ivan Božič, takratni župan občine Tolmin, je sprejel pobudo za vključitev v projekt. Uspeh prijave projekta na evropski razpis ECOS-Ouverture pa je na seznam rojstnih krajev imenitnejšev, kot so Goya, Lorca, Giotto (rojen v občini Vicchio) in Novalis, dodal tudi Slap ob Idrijci, rojstni kraj slovenskega pisatelja Cirila Kosmača.

Dvajseta obletnica pobratenja ...

Obeležitev okroglih jubilejev je vedno priložnost za dodatno poglobljanje stikov in krepitev prijateljstva. 13. oktobra 2001 je bila ob dvajseti obletnici pobratenja v Tolminu organizirana proslava, v počastitev obletnice pa je bil kot spremljajoči program organiziran tudi Ex tempore slikarjev pobratenih občin. Delegaciji občine Vicchio, ki se je udeležila proslave, se je pridružil tudi Roberto Berti, župan občine Vicchio v letu 1981.

Četrto stoletja prijateljstva in sodelovanja ...

Petindvajseta obletnica pobratenja je bila obeležena v Vicchui. Slavnostne seje Občinskega sveta občine Vicchio, ki je bila sklicana v počastitev tega jubileja, sta se kot predstavnika občine Tolmin udeležila takrat aktualni župan Ernest Kemperle in predsednik skupščine Občine Tolmin v letu, ko je bila podpisana listina o pobratenju.

Za popotnico ...

Prijateljstvo med Tolminom in Vicchiom se je rodilo, ko je bila Evropa še grobo deljena na vzhod in zahod. Prijateljstvo in sodelovanje, ki sta bila zapečateni s podpisom listine o pobratenju leta 1981, sta vse do formalnega padca meje decembra 2007 vztrajno in učinkovito kljubovala vsem političnim in administrativnim oviram. Naša želja je, da tako ostane tudi v prihodnje. Ker z majhnimi, a vztrajnimi koraki lahko dosegamo visoke cilje, si skupnih projektov, srečanj, izmenjav in medsebojne pomoči na različnih področjih želimo čim več.

Naj znanstvo in prijateljstvo še naprej rasteta in se razvijata, tako kot rasteta drevesi, ki ju simbolizirata. Naj bo vedno bolj razvejano in trdno.

Besedilo je na podlagi arhivskega gradiva pripravila Verena Tuta.